

Ephorte:2017/13849

**Sak 6/18 Studiemobilitet og frafall på lavere grad i
norsk høyere utdanning – rapport fra
Ideas2Evidence**

Drøftingssak

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Notat

Til: Utdanningsutvalget
Fra: Studieadministrativ avdeling
Møte: 24. januar 2018

Ephorte:2017/13849

Bakgrunn

Universitetet i Bergen og de øvrige BOTT-universitetene (Universitetene i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø) har over lengre tid sett behovet for mer kunnskap om sektorfrfall og studentmobilitet mellom institusjonene i universitets- og høyskolesektoren. Innføringen av ny kandidatindikator som del av det reviderte finansieringssystemet for høyere utdanning 1. januar 2017, har gjort kunnskapsbehovet enda tydeligere. Finansieringen av indikatoren utgjør ca. 20 prosent av den resultatbaserte finansieringen som fordeles etter studiepoengproduksjon, internasjonalisering og kandidatproduksjon. Uttelling for avlagt grad går til institusjonen som tildeler graden, selv om kandidaten har tatt større eller mindre deler av utdanningen som inngår i graden ved andre institusjoner. Som resultat av politisk satsing er det høyere utdanningssystemet i Norge svært fleksibelt i internasjonal sammenheng, studentenes har mulighet til å bytte studieprogram eller institusjon, og å kunne overføre studiepoeng opptjent på ett studieprogram til et annet. Større nasjonalt tilbud og økt fleksibilitet kan ha positiv effekt på sektorfrfall, men er ikke kompatibelt med målsetningen om høyere gjennomføring og lavere institusjonsfrfall. På bakgrunn av dette har UiB tatt initiativ til å få på plass en rapport om studentflyt og sektorfrfall i høyere utdanning.

Definisjoner:

- *Institusjonsfrfall:* Studenter som ikke lenger studerer ved en institusjon/faller fra en institusjon defineres som institusjonsfrafalte. Disse er ved telletidspunktet hverken semesterregistrerte eller i permisjon ved den gitte institusjonen. De har heller ikke oppnådd en grad her. Institusjonsfrfall impliserer ikke nødvendigvis sektorfrfall.
- *Sektorfrfall:* Studenter som ikke er semesterregistrert ved telletidspunktet, og som i tillegg hverken er i permisjon eller har oppnådd graden ved noen som helst institusjon defineres som sektorfrafalte. Disse er også institusjonsfrafalte.

Analysen ved UiB har vist at års- og bachelorstudier har høyest institusjonsfrfall. Tallene har også vist at det er mange med grei studiepoengproduksjon som har falt fra UiB, og at de aller fleste har falt fra etter første studieår. Dette kan ha sammenheng med bytte av institusjon, og ikke sektorfrfall, ettersom Samordna Opptak foregår på sommeren og dermed før tredje semester.

Rapport fra ideas2evidence

Analyseselskapet ideas2evidence ble gitt i oppdrag å utarbeide en rapport som gir innsikt i, og kunnskap om, graden av påvirkning studenters frfall fra den enkelte institusjon har på frfall fra sektoren, eller om frafallet primært kan forklares ved at studentene har mobilitet mellom institusjonene.

Analysene er i hovedsak gjennomført på to ulike nivåer: analyser på tvers av alle høyere utdanningsinstitusjoner, uavhengig av hvilke utdanningsinstitusjoner studentene har vært tilknyttet, samt et sett av mer spesifikke analyser gjort med utgangspunkt i BOTT-universitetene. Det er tatt utgangspunkt i studentene som startet på et bachelorprogram høst 2010. I analysedelen som omhandler årsstudium er dataene også for 2010-kullet. I begge tilfeller er data analysert frem til 2015.

Resultater/Konklusjon

I rapporten fra ideas2evidence fra 27.september 2017 rapporteres følgende hovedfunn:

- Institusjonsfrafallet for hele den høyere utdanningssektoren er 17,7 prosent. Frafallet oppstår stort sett i løpet av det første studieåret. Etter to semestre har rundt 70% av institusjonsfrafallet blitt gjennomført.
- Sektorfrafallet for hele den høyere utdanningssektoren er 23,8 prosent. Ved BOTT-universitetene er tallet lavere, og ved UiB er det på 17,7%.
- BOTT-universitetene har samlet sett et høyere institusjonsfrafall (26,2 prosent) enn sektoren for øvrig. Det er også færre som oppnår grad (58,6 prosent). Andelen som faller ut av sektoren er imidlertid *lavere* (21,7 prosent).
- 63,6 prosent av studentene som startet på et 3-årig bachelorprogram høsten 2010 oppnådde bachelorgrad i perioden 2010-2015. 63,2 prosent av studentene som startet sin utdanning ved Universitetet i Bergen oppnådde bachelorgrad, enten ved UiB eller ved en annen utdanningsinstitusjon. Gradsopptakelsesandelen til UiB er høyere enn hos de andre BOTT-universitetene.
- Andelen studenter som oppnår grad ved sitt opprinnelige lærested er 48% for BOTT-universitetene, mens den er 52,3% ved UiB. Av de 47,7% som ikke oppnår grad ved UiB, er 21% studenter som ikke bytter institusjon underveis i studieløpet. 12,3% ender opp som sektorfrafall direkte fra UiB, mens 8,7% fortsatt er registrert som studenter ved siste måletidspunkt. Gjennomsnittlig antall oppnådde studiepoeng på sistnevnte er 171, noe som tilsier at de fleste studentene ikke er langt unna fullført bachelorgrad.
- Studentflyten mellom institusjonstyper varierer; Det er langt vanligere at en student som starter på universitetsstudier melder overgang til høyskole enn omvendt. Det samlede institusjonsfrafallet fra UiB var på 26,7 prosent, der 69 prosent av frafallet skyldes overgang til høyskolesektoren.
- Studenter som bytter institusjon, og senere oppnår grad ved sin nye utdanningsinstitusjon, har i snitt avlagt 38 studiepoeng ved sitt opprinnelige lærested, og 143 studiepoeng ved sitt nye lærested.
- De som faller ut av sektoren fra UiB har avlagt flere studiepoeng hos oss, i snitt 57, enn gjennomsnittet for BOTT-institusjonene (50). 57 studiepoeng er tett opp mot ett års fulltidsstudium.
- Totalt 8700 studenter startet et årsstudium høsten 2010. I løpet av semestrene i analysen oppnådde 15,5% av disse bachelorgrad ved sitt opprinnelige lærested, og 15,2% ved et annet lærested. Her skilte UiB seg tydelig fra de øvrige BOTT-institusjonene; Nesten en fjerdedel oppnådde bachelorgrad ved UiB, og ytterligere 15,4% ved et annet lærested.

Forslag til tiltak og videre oppfølging

Selv om frafallstallene for UiB er bedre enn for sektoren samlet, må rekrutteringsarbeidet og studietilbudet opprettholdes på høyt nivå. God kommunikasjon med potensielle studenter er avgjørende for at de skal kunne ta utdanningsvalg som svarer til forventningene. Det bør vurderes om inngangen til bachelorprogrammene kan bli bredere, slik at årsstudenter har flere muligheter til å velge løp etter endt årsstudium. Innen 2019 skal alle studenter ha tilbud om en mentor, som kan gi veiledning på det faglige, videre utdanningsplaner, men også støtte opp om det sosiale. Tiltak for å sikre studenters suksess i høyere utdanning har høy prioritet. Vi bør få til å tilrettelegge for studentaktivisering gjennom hele semesteret. Langtidsstudenter som har oppnådd en betydelig mengde studiepoeng må settes fokus på. Det samme gjelder videre arbeid for å sikre muligheten til praksis for alle studenter. Disse tiltakene vil være viktige

for å øke sannsynligheten for at studenter fullfører en grad. Det blir også viktig å få kunnskap om hva som var intensjonen med studiene for studenter som faller ut av sektoren etter å ha avlagt betydelig med studiepoeng ved UiB.

Saken legges med dette fram for Utdanningsutvalget til drøfting, med sikte på å konkretisere tiltak for videre oppfølging.